

СУЧАСНІ ТЕРМІНИ, ЩО ПОХОДЯТЬ ВІД ЛАТИНСЬКИХ СЛІВ

Лоцинова Інна Сергіївна

к.філол.н., старший викладач
Дніпровський державний медичний університет

На початкових заняттях з латинської мови доволі часто можна почути запитання студентів-першокурсників про доцільність вивчення так званої «мертвої мови». Для відповіді на це питання непогано зануритися зі студентами в етимологію слів. Напевно, починати потрібно з латинського дієслова *studere* – «вчитися, вправлятися, старанно працювати». Відповідно *studens* (G.sing. *studentis*) – «той, хто навчається, старається». Студіювати (від. лат. *studeo* «старанно працюю, намагаюся, прагну, вивчаю»). Магістр у перекладі з латинської означає «майстер», «начальник», «учитель» та пов'язане з прикметником *magnus* – «великий». Доктор ще одне латинське запозичення, у перекладі учитель. Походить від дієслова *doseo* – «пояснюю».

Далі можна запропонувати студентам розглянути етимологію слів, що виникли не так давно. Для студентів-медиків цікавими є терміни на позначення різноманітних емоційних і психічних станів. Наприклад, амбівалентність (від лат. *ambo* – обидва та *valentia* – сила) – психічний стан роздвоєності, співіснування протилежних почуттів. Одночасно до того й самого об'єкта людина може відчувати абсолютно протилежні почуття: любов і ненависть, симпатію та антипатію, захоплення й огиду.

Асертивність (від англ. *to assert* – «стверджувати, відстоювати», що походить від лат. *asserere* – «стверджувати») – здатність людини впевнено відстоювати свої інтереси, поводитися гідно, не обмежуючи при цьому права оточуючих. Люди, які мають цю властивість, вміють чітко розставляти особисті межі, висловлювати свої бажання, поважати думку інших. Асертивна людина ухвалює рішення, ґрунтуючись на фактах, а не на емоціях. Протилежністю асертивності вважаються агресивність і пасивність.

Афектація (лат. *affectatio*, від *affectare* – «удавати, прикидатися») – перебільшений вияв якого-небудь почуття чи настрою, що характеризується неприродністю жестів, надмірним піднесенням мови. Афектацію зазвичай використовують, щоб справити бажане враження, продемонструвати глибокі переживання, яких насправді немає. Наприклад, оповідач голосом, жестами, мімікою зображує захоплення чи обурення, бажаючи викликати подібні почуття у слухачів.

Афіляція (англ. *affiliate* < лат. *affigere* – «приєднувати») емоційний зв'язок людини з іншими людьми, який характеризується взаємним сприйняттям і прихильністю. У європейських мовах слово афіляція етимологічно походить від лат. *ad* – «як» + «*fillis*» – син, тобто буквально означає прийняття як сина. У сучасній психології афіляцію визначають як потребу людини у встановленні,

збереженні та зміцненні добрих стосунків з іншими людьми. Близькість із друзями та родичами допомагає знизити тривожність та стрес, підвищує впевненість у собі.

Прокрастинація (від лат. *procrastination* – «відкладання», що, своєю чергою, походить від лат. *cras* – «завтра» або *crastinum* – «завтрашній» у поєднанні з прийменником *pro* – «заради») – це відкладання на завтра того, що можна зробити сьогодні. При цьому людина мучить себе і переживає, що не виконала заплановане. У той же час знаходить причини, чому не може зробити цього зараз, займається чимось цікавішим. Прокрастинація властива багатьом людям. Найкращий спосіб вирішення цієї проблеми – вміння розставити пріоритети.

Ригідність (від лат. *rigidus* – «твердий») – це страх непередбачуваних обставин, залежність від стереотипів, небажання пристосовуватися до нових умов. Ригідні люди не бажають змінювати свої звички, легко впадають у стан стресу. Ригідність проявляється, наприклад, у завязаному відстоюванні своєї точки зору.

Фрустрація (від лат. *frustratio* – «обман, марне очікування») – це почуття незадоволеності від нереалізованих проєктів та відсутність надії. Такий стан виникає, коли можливості та бажання не співпадають. Фрустрація часто супроводжується розпачом, тривогою, гнівом. Людина стає нерішучою або, навпаки, агресивною, запальною. Щоб не дати фрустрації зробити себе її рабом, потрібно прийняти ситуацію, усвідомити її та мобілізувати сили на боротьбу з новими викликами.

Сучасним наукам, базова термінологія яких складається з термінів давньогрецького та латинського походження, дуже зручно продовжувати традицію та використовувати для утворення нових термінів вже відомі латинські та грецькі слова. Збереження наукової латинської термінології надає особливого значення вивченню латинської мови. Тому хоча латинську та грецьку мови і прийнято називати «мертвими», проте для медичних працівників це живі мови, необхідні для повсякденної роботи.

Список літератури:

- 1.Летягова Т.В. Тысяча состояний души: краткий психолого-филологический словарь. 4-е изд. Москва: Флинта, 2016. – 424 с.
- 2.Маслюк В. П., Сенів М. Г. Латинська мова. Підручник для гуманітарних факультетів університетів. – Харків: Основа, 1992. – 322 с.
- 3.Степанов С. Популярная психологическая энциклопедия. – Москва: Эксмо-Пресс, 2003. – 640 с.